

ÚHEL POHLEDU



Dobrý čáp. Prezident Miloš Zeman věnoval litografii Josefa Lady s tímto názvem Andreji Babišovi předloni při návštěvě Čapího hnízda. FOTO MAFRA - MICHAL ŠULA

Menší zlo

O zlém Babišovi a hodných demokratech aneb Stíhaný premiér je lepší než nestabilní vláda

Výrazným a momentálně velmi aktuálním fenoménem dnešní české politiky je nesporně Andrej Babiš. Představitel politických stran, jež prohrály v parlamentních volbách, dělají, co mohou, aby se ho nějak zbavili, ale vůbec se jim to nedaří. Babišova popularita setrvale roste, a to navzdory jeho závažnému problému s Čapím hnízdem. Hysterická kampaň proti němu byla asi hlavní příčinou katastrofálního volebního neúspěchu ČSSD (jejímž jsem po dlouhá léta byl příznivcem a voličem). Myslím, že také těsný neúspěch Jiřího Drahoše v prezidentské volbě byl způsoben jeho tvrdošijným postojem, že Babiše v žádném případě nebude jmenovat premiérem.

Nesdílím obavy většiny komentátorů a politiků, že Babiš a jeho hnutí ANO chce „zrušit“ nebo nějak fatálně omezit demokracii. Opravdu si nemyslím, že opozice má mít například právo na neomezené obstrukce v parlamentu, že většinový volební systém je nedemokratický nebo že bychom nemohli mít poslance a senátory o něco méně. Podobně jako on jsem i já rozčarován tím, jak opakovaně fungují české vládní koalice – myslím, že po dobu společného vládnutí by se koalici strany měly chovat jako skuteční partneři táhnoucí za jeden provaz a ne jako nepřátelé, kteří si „jdou po krku“. Namísto toho jsme sledovali, jak se jejich představitelé

VÁCLAV HOŘEJŠÍ

molekulární imunolog



předháněli v obviněních, který z partnerů je větší padouch a škůdce země.

Ono známé Babišovo heslo o řízení státu jako firmy chápu jako jakousi mediální zkratku vyjadřující důraz na efektivitu výkonu státní správy. Nevěřím, že hlavní Babišovou motivací v politice je získat nějaké výhody pro svoje firmy – jsem možná trochu naivní, ale myslím, že má opravdu ctivost ukázat, že toho pro tuto republiku umí udělat víc než ti dosavadní politici. Docela rád bych dal vládě ANO šanci na čtyřleté vládnutí, aby ukázala, co umí. Myslím, že náš politický systém má dost pojistek proti případnému zneužití moci takovým subjektem.

Respekt presumce nevinny

Je velká škoda, že ještě před vstupem do politiky podlehl Andrej Babiš onomu dočasnému pokušení s Čapím hnízdem – vždyť těch „pár korun“ vůbec nepotřeboval! Zradil ho onen instinkt hamižného podnikatele. Myslím, že tato kauza ho nakonec přece jen může politicky zničit. Vůbec se mi nelíbí jeho zoufalé snahy stavět

se do pozice nevinné oběti politických nepřátel a policejní zvůle. Na druhé straně se mi zdá, že vinu za tenhle problém nesou hlavně ti, kteří rozhodli o přidělení dotace na projekt s takto očividně problematickým pozadím. Až donedávna jsem si i já myslel, že je prostě nepřijatelné, abychom měli trestně stíhaného premiéra. Čím dál víc se ale kloním k názoru, že je to menší zlo než nestabilní nebo omezeně funkční vláda. Už bych neměl problém ignorovat to stíhání a respektovat i zde princip presumce nevinny až do pravomocného soudního rozhodnutí.

Andrej Babiš zápasí ještě s jedním problémem – s obviněním, že byl agentem někdejší Státní bezpečnosti. Tohle považuji za úplně absurdní. Jsem přesvědčen, že tzv. lustracionální zákon měl být už dávno zrušen; byl přece původně (celkem oprávněně) přijat na pět let. Jeho přežívání je ostudné – to, co někdo dělal před více než 30 lety, už je dnes přece naprosto irrelevantní, zvláště pokud přítomně někomu skutečně neublížoval.

Hněte mě i to, že mnozí komentátoři přejímají onen termín „demokratické strany“ označující všechny kromě ANO, KSCM a SPD. Přece kdyby tyhle tři politické subjekty byly nedemokratické, musely by být rozpuštěny, ne? To říkám i přesto, že zvláště SPD je pro mě opravdu hodně nepřijatelná...

DISKUSE

(Ne)věrohodnost černo-bílých referend

Referendum je jako nástroj demokracie tak dobrý, jak jsou věrohodné výsledky voleb. Současný systém voleb je však problematický. Občané jsou „odsouzeni“ k černobílé volbě ze dvou alternativ – ANO nebo NE, i když mají mínění jen částečné (šedivé – například 60 procent). Každý hlas se však počítá jako by měl plnou váhu 100 procent. Výsledek volby pak může být opačný, než je většinové (celkové) mínění občanů.

Ilustrovat to lze na jednoduchém příkladu hlasování s údaji podobnými hlasování o brexitu. Uvažujme, že ze 100 hlasů (100 procent) získalo více „yes“ – 52 hlasů a méně „no“ – 48 hlasů. Výsledek je „yes“. Jaké je však skutečné mínění občanů?

Nyní uvažujme nový systém, v němž by voliči měli možnost použít také hlasy „spíše yes“ nebo „spíše no“ s nižší vahou hlasů, například 50procentní. Pak předpokládejme, že z 52 hlasů bylo 30 hlasů pro „yes“ a 22 hlasů pro „spíše yes“. Výsledný vážený součet je 41 hlasů (30 + 0,5 × 22 = 41). Pak podobně předpokládejme, že ze 48 hlasů pro „no“ bylo 36 hlasů pro „no“ a 12 hlasů pro „spíše no“. Výsledný vážený součet je 42 hlasů (36 + 0,5 × 12 = 42). Tedy převládající výsledný počet vážených hlasů pro „no“ proti váženým hlasům „yes“ a výsledné stanovisko bude „no“, opačné, proti současnému jednoúrovňovému systému hlasování. Samozřejmě může také být případně posíleno stanovisko „yes“.

Hlasování se dvěma úrovněmi hlasů poskytuje občanům možnost „svobodněji“ a věrohodněji vyjádřit mínění, motivuje občany k větší účasti ve volbách a vede k objektivnějším výsledkům voleb. Poskytuje také zajímavý pohled na strukturu hlasů „s plnou vahou a částečnou vahou“. Lze jej užít při referendu, volbě prezidenta, případně senátora. Tento modifikovaný systém lze použít i pro parlamentní volby s více stranami (publikováno autorem). Jaké by při tomto dvouúrovňovém systému voleb byly výsledky referenda například o brexitu, při prezidentských volbách v USA, ČR? A co referendum v politické straně?

Autor je profesorem a emeritním rektorem Západočeské univerzity v Plzni

DOPISY REDAKCI

Co by tak Nikulina mohlo čekat v Moskvě

Ad LN 7. 4.: Pelikán zvažuje konec v politice

Všichni „obhájci“ Nikulina jsou vlastně jeho (ne)vědomí nepřátelé. Ministr Pelikán mu vydáním do USA prokázal tu nejlepší službu. Zajistil mu tak spravedlivý, celosvětově sledovaný proces. Až bude odsouzen, čeká jej pobyt v relativně fešácké věznicí. Ať si každý představí, co by jej asi čekalo v Moskvě! Za pár neděl by se ruská justice mohla podívat: „Nikulin? O tom nic nevíme...“

Ivan Štraus, emistraus@seznam.cz

Názory v této rubrice nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce

DISKUSE

Uměřené zevlování na webu neškodí. Naopak

PETR KOLMAN

právník
a vysokoškolský pedagog

Ve čtvrtečních LN mne zaujal text Petra Kaina *S Velkým bratrem efektivněji* (LN 5. 4.). Myslím, že to je přesně ten typ textů, pro které má význam nadále číst a kupovat papírové noviny.

Petr Kain mj. píše, že „americká firma Veriato vytvořila software, který monitoruje vše, co dělají zaměstnanci na svých počítačích. Hledá tak signály naznačující chabou pracovní morálku nebo „závadné“ jednání pracovníků firmy.“ Petr Kain závěrem glosuje: „Doba, kdy o nás bude zaměstnavatel vědět více než naši nejbližší, možná více než my sami, je blízko. Těšíte se?“

Asi nejsem sám, kdo si povšiml, že je stále častějším fenoménem, že si správní úřad či radnice objednají externí společnost, která umí efektivně „stopovat“, co zaměstnanci úřadu dělají v pracovní době na počítači. Samozřejmě tu hovoříme o pracovním počítači. Vzhledem k tomu, že se blíží komunální volby, podzim 2018 opravdu již klepe na vrata, bude tato na první pohled bohubírá činnost (zejména na radnicích) určitě gradovat, stejně jako před minulými krajskými a obecními volbami.

V nadsázce řečeno – děti na Floridě musí chodit do školy s průhlednými batohy, má to údajně zabránit dalším masakrům, čeští úředníci budou mít „průhledné PC“, má to zabránit jejich dalšímu lelkování.

Nic není v „kapitalismu“ zadarmo, takže za toto sledování radnice nepochybně zaplatí nemalé veřejné peníze. Potom s velkou pompou odhalí, že ně-

jaký radniční úředník například hrál v pracovní době tetris či slovní fotbal anebo si psal s kamarády „na svobodě“ přes sociální sítě. Úspěchy těchto kontrol se následně samozřejmě náležitě mediálně zviditelní.

Bojujeme s lenochy na radnicích (či jiných úřadech), opět nás volte! Tady se bude prostě makat!

Proč popotahovat pracanta?!

Avšak podívejme se na věc i z jiných úhlů pohledu.

Ergo kladívko, co fakticky dělá nadřazený pracovník takového věčně po síti zevlujícího či fejsbúčkujícího zaměstnance? Pro pět ran do zákoníku práce, jak to, že neví, co jeho podřízený v pracovní době (ne)dělají? Proč se musí z veřejných peněz platit drahá externí firma?

Rozum do hrsti: v případě, že zaměstnanec pan Bc. Svatopluk Čerstvý stihne v pracovní době vyřídit 29 spisů

za týden a jeho kolega na úřadě pan Mgr. Matěj Neohrabaný jen osm spisů a když oba pobírají skoro stejný plat (zpravidla se liší jen dle výše odpracovaných let), je spravedlivé „popotahovat“ pana Čerstvého za skutečnost, že vedle toho „navíc“ prosurfoval x minut týdně na internetu?

Někdo namítne: „Práce kvapná málo platná“, ale to teď ponechme stranou. Mějme za to, že oba vyřídili svou agendu v identické kvalitě. U všech služebních zákonů, k čemu je pak takový externí nelevný audit skutečně dobrý, když jeho výsledkem je, že z týmu veřejné správy vyžene číňanějšího pracanta?

Berete plat za celou pracovní dobu, tak trváme na tom, že budete pracovat minimálně osm hodin, milé úřednice a úředníci. I když to zní přirozeně logicky, není však nějaká přiměřená přestávka k relaxaci nepostradatelná mj. z pohledu psychohygieny?

Jistěže ano, to už dávno prokázaly různé výzkumy efektivnosti práce. Celosvětovsky, ba i celosvětově. Skutečně reálně nikdo nevydrží efektivně pracovat celou pracovní dobu. Dokonce ani náš pan bývalý prezident profesor Václav Klaus.

Podtrženo a sečteno: pakliže si zaměstnanec chvíli přiměřeně „odpočine“, může být paradoxně ve svém pracovním výkonu efektivnější než jeho nerelaxující kolegové a kolegyně. Uměřené kreativní zevlování na internetu či sociálních sítích nutno tedy spíše přivítat než zbytečně přísně sankcionovat a demonizovat.

A když se zase přistě dočteme, že nějaký pracovník městského, katastrálního či finančního úřadu, anebo dokonce ministerstva stráví například hraním her na počítači x hodin ze své denní pracovní doby, položme si krucifiální otázku – proč takové pracovní místo vlastně existuje? Troufneme si na to?